

Reserapport från Studieresa för bönder januari år 2000 till Syd-australien av Jan Nilsson.

Resan organiserades av Chris Wurst från Orsa, i samarbete med Trivselsresor. Chris är född och jordbruksutbildad i Sydastralien och har arbetat på farmer och som jordbrukslärare i området, vilket borgade för en mycket kvalificerad och kunnig uppläggning och guidning i hans gamla hemtrakter under de två veckor som själva studieturen tog. Därefter hade vi fem dagar till förfogande för deltagarnas egna övningar, där Chris bistod med råd och dåd efter behov, innan återfärden till Sverige vidtog.

17 personer deltog i resan och fick betala 29 000 kr för flyg Stockholm-

Adelaide t o r, bekväm buss under studieturen ca 300 mil under 14 dagar inkl anslutning till flygplatsen, färjor, inkvartering under fjorton dagar och entreavgifter där sådana krävdes. Dessutom ingick en hel dags guidad bussrundtur i Kuala Lumpur, Malaysia under ett planerat flygplansbyte på nerresan.

Av de fem extra dagarna använde undertecknad två för släktbesök och tre dagar för en studieresa till Horsham, Victoria vilken kostade 2200 kr med bilhyra (114 mil), två motellövernattningar och entreavgift.

Gruppstudieresan med buss utgick från Adelaide som ligger på södra medelhavets breddgrad ”på andra sidan”. Här är i det närmaste nederbördsfritt under sommarhalvåret och avtagande nederbördsmängder från kusten och inåt landet under vintern och våren, som är den egentliga odlingssäsongen. Där det finns möjligheter till konstbevattning odlade man givetvis även under det solrika sommarhalvåret, t ex bete och ensilage till mjölkkor, vinodling och fruktodling av alla slag.

Sötvatten som både ytvatten och grundvatten är dock en stor bristvara över större delen av kontinenten och är nog den största begränsningsfaktorn för jordbruket i sin helhet. Grundvattenreservoarerna innehåller ofta saltvatten. Överallt dit vi kom ute på landsbygden samlade man upp regnvattnet från taken i tankar att användas som dricksvatten i hushållet och regnavrinningen från marken leddes ner i grävda dammar på alla fält för att användas till betesdjuren. Dammarna bör helst vara så väl tilltagna att vattnet räcker till flera års behov eftersom årsnederbörden är nyckfull och ibland uteblir. Uteblir nederbörden flera år i rad, vilket inte är ovanligt och nyligen inträffat i stora delar Australien under nittioalet måste stammarna av får och nötkreatur reduceras, både p g a brist på dricksvatten och foder .

För bevattningsjordbruk liksom för vattenförsörjningen till stora delar av befolkningscentra längs kusten i Sydastralien pumpas vatten delvis i långa pipe lines från Murray river - den enda floden av betydelse(vattenföring hela året) i området och Australiens största. Den är måttligt stor jämförd med svenska floder, reglerad och hårt utnyttjad för både bevattning, råvattentäkt, elproduktion och båttrafik - numera nöjestratik men tidigare som livsnödvändig pulsåder för frakttrafik. Uthålligheten i nuvarande användning sattes i fråga i tidningarna när vi var där.

Andra begränsningar mot alltför intensiv jordbruksdrift är att jordarna är geologiskt sett mycket gamla, nervittrade och urlakade och därmed förhållandevis näringsfattiga och speciellt fosforkrävande för att kulturväxtodling skall vara möjlig. Den naturliga växtligheten är sparsam och ömtålig och risken för erosion är stor. Dessutom leder borttagandet av naturliga träd med djupa vattensugande rotsystem till att det salta grundvattnet stiger upp mot jordytan och odlingsjorden försaltas i en hel del områden.

Allt detta leder till att man försöker använda försiktiga odlingsmetoder med bl a begränsad bearbetning, samt avsätta en hel del arealer för olika restaurerings- projekt

En tredje begränsning är att det rika solljuset och närheten till ozonhålet över Antarktis ger mycket hög UV-ljusinstrålning. Risken för hudcancer är stor om man som ljushyllt europe' inte skyddar sig och detta gäller även alla importerade betesdjur som går ute året om. I val av raser och avelsurval måste man därför ta hänsyn till om husdjuren har hudpartier som är oskyddade av päls eller mörkt pigment

Av övriga allmänna intryck kan väl nämnas att det mesta som går att odla verkar vara uppodlat eller överfört till betesmark och därför är all skog borttagen. Stora fålt, mycket gles befolkning på landsbygden, inga egentliga bondbyar eftersom kolonialisering och uppodling här i Sydaustralien skett i huvudsak efter år 1850. En del större odlingsprojekt har gjorts så sent som efter andra världskriget när man delade ut odlingslotter till krigsveteraner. Vi kunde även se en hel del nedlagda spannmålsodlingsgårdar i torrare områden som övergått till naturbetesmarker, beroende på att man varit för optimistisk vid bedömning av om nederbörden i området var tillräcklig för odling på längre sikt.

Vi var i Sydaustralien på högsommaren i januari och all markvegetation var torr och brun, ur jordbrukssynpunkt egentligen torkkonserverad på rot. Endast de fåtaliga träden var gröna.

Mängden stängsel var enorm. Alla fålt och områden som är odlade eller bevuxna med mera naturliga betesväxter är inhägnade till sk paddocks för att kunna betas av får eller nöt. Ranchdrift med någon form av vallning är ingen australisk tradition på grund av höga arbetskostnader.

Endast några skogbevuxna naturskyddsområden här och var saknade stängsel omkring sig, och dessa var inte heller upplåtna för betesdrift med husdjur.

I denna miljö började fårskötsel med merinofår för ett par hundra år sedan utvecklas till en ryggrad i jordbruket, och produktion av finfibrig ull för export blev snart världens i särklass största. Merinofåret är så viktigt att det blivit något slags nationalsymbol för Australiens utveckling mot välfärd och rikedom och ullproduktionen har varit lönsam. Det har avlats mot ett stort antal olika varianter anpassade för olika miljöer och produktionssystem, men gemensamt är att man inte i den traditionella ullproduktionen kombinerat ullproduktionen med kommersiell lammköttproduktion. (I det bördigare och regnrigare grannlandet Nya Zeeland, som också har en mycket omfattande fårskötsel, är kombinerad kött-ullproduktion mera

regel. Då handlar det emellertid om grövre ulltyper och de flesta fåren där är inte ren merino.)

Utvecklingen av de australiska fårstammarna nådde sin kulmen i slutet på 1980-talet med omkring 180 miljoner får, varav en stor del utgjordes av kastrerade baggar som varit den vanliga ullproducenten på de stora fårstationerna.

Den ekonomiska krisen i början av nittiotalet i många Asienländer - framför allt i Kina, som varit en av de största ullköparna, och järnridåns fall i Östeuropa, ledde till att världshandeln med ull sjönk kraftigt med prisfall som följd och Australien fick sitt "ullberg". Ekonomin för ullproducenterna gick i botten och det för- stärktes nog av ihärdiga torkperioder och även en del av tidigare nämnda miljöproblem, vilket har lett till att den nationella fårstammen nu gått ner till 115 milj får - en drastisk nedgång men fortfarande har landet en av världens största fårstammar.

Ett sätt att hjälpligt "övervintra" lågkonjunkturen på ull har varit att man betäckt sina merinotackor med köttrasbaggar och producerat slaktlamm, som bl a funnit en ny marknadsnisch i USA de allra senaste åren. Man kan då ganska lätt gå tillbaka till ullen igen genom byta baggar när ullmarknaden vänder, vilket nog de flesta räknar med. Det lamm- och inte minst fårkött som produceras av utslagsdjur, konsumeras till 50 procent på en mycket stark hemmamarknad av Australiens ca 20 miljoner innevånare - upp emot 25 kg per inv. Producentpriset på lammkött ligger på 10 - 15 kr/kg medan konsumenten kan köpa bättre styckningsdelar i affärerna för 30 - 40 kr per kg. Prisbilden verkade vara ungefär densamma för nötkött medan grisköttpriset faktiskt var högre än för lamm och nötkött. Producentpriset på slaktfår var betydligt lägre - några få kronor per kg. Talet om att man måste gräva ner sina utslagsfår har nog sin grund i att den drastiska utslaktning som skedde tidigare under nittiotalet på grund av fallande ullpriser och kraftig torka gjorde det omöjligt att hitta nya köpare till överskottet och till ett pris som gjorde det lönt att frakta dem till slakteri och slakta upp dem.. De traditionella merinofåren har egentligen varit gjorda enbart för att hänga så mycket ull som möjligt på. Kroppen är oftast liten och slaktutbytet mycket lågt.

Export sker i första hand till asiatiska länder - bl a levande slaktfår i båtlastar på upp till 90 000 stycken till arabländerna. Dessa båtar är bl a beryktade för sin odör, varför ingen vill möta dem på läsidan ute till havs.

En annan strategi är att försöka inrikta produktionen mot allt finfibrigare ull eftersom prisfallet varit mindre och marknadsutvecklingen är gynnsammare på ull med medelgrovlekar under 22-23 mikron. Det finns nu 50 000 fårbönder i Australien som i medeltal producerar cirka 10 ton ull per år.

Hälften av all ullen säljs på auktioner varje vecka i Melbourne med analyserade ullprover från varje utbudet parti, som underlag. Själva ullpartiet fraktas till närmaste hamn där provtagningen sker och därefter så småningom utskeppning till köparna, där för tio år sedan de största var Japan, Italien, Sovjet och Frankrike. Idag är ull deras näst största exportvara efter kol.

Priset för medelullen (22-23 mikron) ligger just nu kring 16 - 18 kr/kg men kan stiga

till det dubbla om mikrontalet pressas ner till 18-19. På något ställe vi besökte, kalkylerade man med att det inte ens lönade sig att klippa om ullen var grövre än 27 mikron.

På rundresan besökte vi sammanlagt fjorton olika företag och verksamheter med får varav elva i varierande grad var relaterade till merinofår och finullproduktion, en mjölkfårsgård och en avelsgård för köttfår med raserna Polled Dorset och Texel. Alla farmerna hade även annan produktion, framförallt spannmål(vete och korn), biffkor, luzernfrö och även turistverksamhet och lantbruksmuseum.

Mellan fårbesöken såg vi även sexton olika företag utan får som representerade ett tvärsnitt av övrigt lantbruk i området. Det var en specialiserad spannmålsodlare, två vinodlare och två vintillverkare, två fruktodlingsföretag och en fruktcentral med sortering och juicetillverkning, tre mjölkgårdar med lite olika förutsättningar, och några lite mer udda verksamheter som kräft- och fiskodling, biodling, ett litet sågverk, produktion av eucalyptusolja och en farm med permakulturförsök. Det sistnämnda handlade om att producera livsmedel och andra nyttoprodukter på ett mera ekologiskt skonsamt sätt i ett torrt och varmt klimat där inhemska och importerade bärande träd med frukter och nötter var en viktig del. Vi tog också del av försök och erfarenheter med ekologiska odlingsförsök och utsädesförädling av vete på en forskningsstation.

Några besök ägnades också åt att se en del av den unika faunan och floran i några naturskyddsområden och i en djurpark med enbart inhemska djur.

Intryck om fårskötsel från de enskilda gårdsbesöken.

Windemere Park på Kangaroo Island var i färd med att klippa sina 6 000 merinofår när vi gjorde besöket i minst 35 graders värme. Klippningen utfördes i ett klipphus, en ekonomibyggnad som fanns i olika storlekar och utföranden på alla farmer som hade eller hade haft får. Den består av en fårhusdel med spaltgolv av trä, där man ofta kan ta in ungefär så många får under tak som man har kapacitet att klippa under en dag. Från fårhuset räknas fåren in i mindre boxar invid själva klippstationen - en box för varje fårklippare. Klipparna står på rad med sina maskiner. Här var det fyra stycken som släpade ut får från varsin box bakom sig genom en tät svängdörr, klippte och skickade iväg det klippta djuret genom en mindre lucka till höger om svängdörren. Bakom togs de klippta djuren om hand, behandlades mot ohyra och färgmärktes med en gårdsstämpel på ryggen av ett par man som också skötte frammatningen av nya djur och även annan service omkring. Till sin hjälp hade de en hund som var tränad att springa på fårryggarna för att kunna gå fram i boxarna och trycka fram djuren som står först.

Maskinerna är fast monterade med antingen separat elmotor för varje sax som i detta fall eller drivning från en gemensam motor, via en lång överliggande axel och separata kopplingar för varje sax.. Överföringen från kopplingen ner till saxhandstycket, som klipparen hade med sig, var alltid stela axlar med en

mellanliggande led.

Här på Windemere Park togs ullfällan upp av två hantlangare (shedhands eller rousabouts), kastades upp på ett sorteringsbord där den rensades och bedömdes av en klassificerare innan den flyttades vidare till ett utav många olika fack. En tredje hantlangare sopade hela tiden rent runt klipparna.

Bakom ullfacken stod en hydraulisk ullpress på vågfötter. Den betjänades av en ullpressare som hade att pressa balar ca 70 x 70 x 100 cm i nylonemballage till en vikt som låg nära men inte över 200 kg (annars prisavdrag), märka balarna med namn och vilken kvalitet den innehöll och stapla in balarna i ullagret (wool shed), som kunde vara en rätt stor loge med trägolv i nästa del av anläggningen. The wool shed kunde även användas till logdanser och andra evenemang när det föll sig.

Varje klippare klarar 150 - 200 djur per dag och tjänade cirka 9,25 kr per får.

Hela arbetslaget inklusive klipparna kostade här 20 kr per får, vilket gav ungefär fyra kg ull. Ullen varierade mellan 16 och 22 mikron för vilket man fick mellan 19 och 33 kr per kg.

Fåren som klipptes här var kastrerade och behornade merinobaggar, s k wethers som är den vanliga traditionella ullproducenten. Gården låg i ett spannmåls-odlingsdistrikt med ganska god nederbörd (900 mm) och veteskördar på 3 - 4000 kg/ha.

Några dagar senare gjorde vi ett helsdagsbesök på farmen **Wonga** ett trettiotal mil öster om Adelaide i ett område som hade 250 mm årsnederbörd. Det räcker bara till sparsam gräsproduktion och den här dagen i 42 graders värme såg omgivningarna ganska ökenliknande ut, med mest jord och lite taggiga buskar här och där.

Här drev far och två söner Lindner ett expansivt och till den här speciella miljön anpassat företag med 16 000 merinofår och 200 shorthornkor på 54 000 hektar inom ett område på 6 x 6 mil. När tillfälle gavs köpte man in mera mark för cirka 400 kr/ha.

Ulltypen här var lite grövre, mellan 20 och 24 mikron till ett medelpris av 17kr/kg men fåren avkastade 7 kg per djur, så hela årsskörden uppgick till 100 ton och utgjorde huvuddelen av gårdens inkomster. Hälften av fåren här var tackor som lämnade knappt ett lamm varje år. När tackorna blivit 4 - 5 år såldes de vidare som livdjur för produktion av kötraskorsningslamm på en gårdsauktion för ca 160 kr/st.

Det nämndes också att det var svårt att producera kött här eftersom det fanns ogräs som gav dålig smak på köttet.

Betäckningen sköttes av gårdens egenproducerade 500 baggar, som släpps in i tackflockarna i ett antal på 4 procent. För att få fram dessa bruksbaggar som i sin tur kunde ge lättsålda utslagsdjur, köpte man in någon enstaka dyr (25 - 30 000 kr) bagge varje år. En bra bagge med 70 - 80 kg levandevikt kunde ge upp till 20 kg ull på ett år.

Djuren hölls i flockar på 1000 - 3000 djur och roterade i sammanlagt 70 inhägnade fållor med grävda vattendammar inom högst två km gångavstånd. Man ansåg att fåren behövde dricka en gång per dag.

Stängslen som mest bestod 5 - 6 släta trådar och kanske en taggtråd överst kunde man sätta upp för 5 - 6 kr per löpmeter där en tredjedel var arbetskostnad och resten material. Trådstängsel (utan el) föredrogs framför nät därför att de skadades mindre av känguruer. Dessa tränger sig mest igenom stängslen i stället för att hoppa över.

När det var dags för klippning(en gång per år) eller ”crutching”(klippa baksidan av låren och runt anus, sex månader efter helfällsklippningen) gick man hem med flockarna på upp till 3000 djur, vilket kunde ta upp till tre dagar om de gick långt bort. Efter klippningen färgmärktes och duschades fåren mot ohyra och sedan fick de åka med gårdens egen fullstora semitrailerbil tillbaka. Djurtransporten rymde 5 - 600 får i tre våningar och kunde lastas på 25 minuter. Till bilen (med sovhytt), som såg ut att vara företagets viktigaste investering fanns även tanksläp för vattentransporter, jord och grusflak, och planflak för ulltransporter. Planflaket stod parkerat i klipphuset och lastades direkt från ullpressen.

I den mycket välordnade maskinhallen fanns även en mindre lastbil, några motorcyklar med hundflak för vallningen, några små pickuppilar s k ”utes” för att bli frakta motorcyklarna med, ett par små bandschaktare för grävning av vattendammar och ytplanering runt dessa samt ordentlig verkstadsutrustning. I dessa trakter var det verkligen långt mellan grannarna och ännu längre till något samhälle.

Vi fick också veta att trafikskatten på lantbruksfordon var låg - någon hundralapp för motorcykel och upp till 1 - 2000 kr för den stora lastbilen. Diesel och bensin kostade omkring 4,50 kr/ liter. Att även traktorsläp var beskattade, samt de stora avstånden förklarade att man överallt använde lastbilar för farmtransporterna.

Klipphuset var av tämligen sent datum och hade plats för fem klippare.

Vid klippningen, som utförs av kringresande arbetslag, sysselsattes här förutom gårdens eget folk sammanlagt tretton personer inklusive medföljande kock under fyra veckor. Gården måste hålla med inkvarteringsrum och matsal med kök .

Wonga hade ett alldeles nybyggt pensionat för detta ändamål.

Här kostade klippningen totalt 17 kr per djur vilket motsvarade priset på ett kg ull av hela fållen som vägde sju kg.

En viktig faktor som möjliggjorde en någorlunda säker produktion i dessa torra trakter var att en pipe line passerade igenom egendomen. Från den kunde man köpa vatten för 5 kr /ton och det blev i fjol en utgift på ca 100 000 kr/ år i gårdens totala omsättning på upp till 3 milj kr.

Andra biinkomster kunde erhållas genom att jaga och sälja köttet från de rikligt förekommande känguruerna eller att samla ihop en billast förvildade getter ibland och frakta in till slakteri där man fick 2 kr/kg kött för dem.

Lite längre norrut och närmare kusten besökte vi och övernattade på **Bungaree Station** och hälsade även på hos grannen norrut, **Anama Station**. Dessa farmer kan ge en god illustration till den historiska utveckling jordbruket och fårskötseln genomgått.

Ägarna på båda gårdarna heter Hawker och deras gemensamme anfader invandrade från England till Sydney år 1841 varifrån han gick hundra mil västerut med tvåtusen inköpta merinofår. Här fann han bördig mark, 5 - 600 millimeters nederbörd, gott grundvatten och inga vita grannar som konkurrerade. Han stannade och började samma år bygga ett klipphus som vid sekelskiftet 1900 räckte för att klippa 100 000 får varje år på farmens 80 000 hektar.

Då arbetade 50 klippare med handsax här. På 1930-talet kom maskinsaxen ungefär som den ser ut idag och man installerade 10 saxställ drivna av en stor råoljemotor. Det drygt hundrafemtioåriga klipphuset används fortfarande

i sitt nästan ursprungliga skick fastän eldrift ersatt råoljemotorn. Numera har man en avelsbesättning (stud) på 3000 får utvecklade från den ursprungliga stammen, samt 200 hjortar på Bungaree, som strax efter sekelskiftet delades mellan sex bröder och numera har 3000 hektar mark. Av dessa är 2000 ha uppodlade och är också en av Sydaustraliens största vetefarmer.

Vete på 1500 hektar odlas även på Anama som bildades vid delningen. Här har man en avelsbesättning på 120 röda Anguskor och 4000 merinofår från vilka man årligen säljer 500 avelsbaggar. På 1980-talet hade man 10-14000 får här, varav 7000 var betäckta tackor.

Avelsarbetet sker nu i samarbete med universitetet och med inslag av avkommeprövning och även import av t ex Ramboilletfår från Texas för att öka storleken och förbättra slaktkroppen.

Tidigare, fram till 1987, höll ullen på deras avelsdjur cirka 25 mikron. Nu har man fått ner den till 20 mikron och siktar mot att nå 18 mikron. Samtidigt har man också avlat fram hornlösa linjer, bättre slaktkroppar och ökad ullmängd.

I samma trakt besökte vi ett lite annorlunda företag. Det hette **Ram-syn** och var en kooperativ "stud", där ursprungligen åtta delägare gått ihop om en gemensam avelsgård dit de samlat sina bästa avelsdjur och sedan fortsatt att göra urval med hjälp av noggranna registreringar av olika egenskaper och utnyttjande av fårkontrollen "Lambplan" - ett av flera olika konkurrerande fårkontrollprogram i Australien.

Ullanalyserna visade ett medeltal på 19 mikron på deras baggar nu och de hävdade att de hörde till de tre - fyra finfibrigaste avelsbesättningarna i Sydaustralien. Härifrån såldes nu 200 avelsbaggar per år för 2200 kr/st i medeltal. Kastrerade ungbaggar (wethers) för ullproduktion såldes för 220 kr medan gamla wethers betingade ett pris av endast 55 kr per djur.

Vid en egen utflykt efter den gemensamma studieresan besökte jag först ett företag,

Wimmera Wool Factory, i Horsham, Victoria - halvvägs till Melbourne från Adelaide, med installerade wethers för produktion av ultrafinfibrig ull.

Detta kallas för "Sharlea system" och nämns också i en engelsk rapport där man beskriver en produktion i England som för ett par år sedan producerade ett ull-parti som skulle betalas med cirka 950 kr/kg.

I Wimmeras fårstall stod 900 wethers i enskilda boxar med träspaltgolv och individuell tilldelning av specialkomponerat foder. Man använde sig här av handikappad arbetskraft i en kommunalägd drift som även omfattade en textil- och en snickarverkstad samt en restaurang och souvenir- och klädbutik.

Fåren tillhandahölls (?) en från vardera av mycket finfibriga fårbesättningar i södra Australien, stod här från ett till fem års ålder och producerade sin ull och slaktades sedan. De hade på sig jackor av kanvas för att inte smutsa ner ullen. Här hade man år 1997 enligt uppgift producerat världens finfibrigaste ullbal som höll i medeltal 13,3 mikron och såldes till Japan för 650 kr/kg.

På tillbakavägen besökte jag en utställning utanför Adelaide kallad "**The Wool Shed**" som på olika sätt beskriver ullnäringens utveckling i Sydaustralien. Man fick bl a se en mycket åskådlig klippningsdemonstration, en baggshow som visade upp åtta baggar representerande några viktiga raser, och en film, gjord för omkring tio år sedan, som beskrev Sydaustraliens fårnäring och en fårklippningsrobot under utveckling. Den misslyckades dock och fanns nu att beskåda som museiföremål i en monter på utställningen.

Numera finns dock en annan ny metod, bio-clip, som används kommersiellt och innebär att man med en ändring i mineraltillförseln i fodret får fåren att fälla ullen. Före utfodringen måste man klä på fåren en tröja, som sedan tas av i samband med att man med händerna stryker av ullen. Det krävs även viss maskinklippning på några ställen där ullen inte lossnar.

Detta är en dyr och ganska omständlig metod för specialentreprenörer, som dock ger ull av högre kvalitet utan några skador av sk dubbelklipp. Den försvaras ekonomiskt bara vid skörd av finfibrig, högvärdig ull.

På **Newbole** kunde vi ta del av Bill Close's alternativa fårfarm - avelsbesättning med polled Dorset och Texel.

Med 800 ha och 400 mm nederbörd odlade han bete på en fjärdedel och på resten vete (2800 kg/ha), ärter (1200 kg/ha) som säljs till Indien för 1200 kr/ton, korn och raps samt bevattnad luzernvall som kan slå var fjärde vecka - totalt 5 - 6 gånger under sommaren.

Här gick 1500 Polled Dorset och Texelfår och han sålde 200 baggar varje år för medelpris 8200 kr till merinobesättningar för slaktlammsproduktion.

Dorset är en förhållandevis stor kött-ras som funnits länge i Australien, de är mera storväxta och lättsålda än Texel, som dock enligt Bill gav 10 % mera kött på

slaktkropparna.. Den kom till Australien först 1993.

En annan ny produktion i Australien är mjölkfår som vi såg på farmen **Island Pure** på Kangaroo Island. Här mjölkade man cirka 250 får i taget under 3 - 4 månader ur en total besättning på 1200 tackor. Tackorna lammade in eftersom, med hjälp av hormonbehandling under ”fel” årstid, lammen togs ifrån till au på pulvermjölkersättning, vassle och fårmjolk efter 4 - 5 dagar och var slaktfärdiga på fyra månader.

Av mjölken tillverkades i det egna mejeriet yoghurt och fyra olika osttyper från medelhavsländerna - allt mycket välsmakande. Ett stort problem här är bristen på avelsdjur av mjölkkraser i Australien, och det krävs 7 års karantän för importer. Detta gjorde att gården använde och testade djur av alla befintliga raser och selekterade de mest högmjolkande eftersom . Avkastningen var än så länge inte högre än i medeltal 125 kg per laktation, men den steg sakta men säkert.

Hur tillgodogörs dessa erfarenheter i Ullprojektet?

Upplevelserna, några hundra fotobilder och kunskapsinsamlandet från resan har gett erfarenheter om olika villkor för produktion av den finfibriga ullen, som vi tror är värdefulla för det fortsatta arbetet med att planera och genomföra ullprojektet.

I februari och början av mars i år genomfördes en serie på tre informationsmöten i länet omkring ullprojektet där reseintrycken var en del av programmet. Intresset för dessa möten var stort och sammanlagt cirka ett hundra personer slöt upp.

Ungefär samma information har också hittills lämnats vid flera andra möten i olika fårsammanhang och ullprojektet avser att längre fram fortätta med informationsmötena på andra platser i länet.

Vi räknar också med att utnyttja kontakter från resan vid kommande inköp av avelsmaterial för en svensk ullproduktion.